

26.01.2022

Kommuneplanens Samfunnsdel 2021-2033

Lyngen kommune

Innhold

1	Bakgrunn og sammenhenger	3
2	Hovedtrekk i kommunen	4
2.1	Lyngen kommune som samfunn	4
2.2	Utfordringer som organisasjon	7
3	Overordnede føringer	8
4	Gjennomgående hensyn og satsningsområder	9
4.1	Gjennomgående hensyn	9
4.1.1	Folkehelse	9
4.1.2	Klima og miljø.....	11
4.1.3	Likestilling.....	13
4.2	Satsningsområder	15
4.2.1	Boligutvikling.....	15
4.2.2	Næringsutvikling	17
4.2.3	Samferdsel	19
5	Arealstrategi.....	21
6	Føringer for handlings- og økonomiplan	23
7	Kommunen som organisasjon.....	24
7.1	Administrativ organisering.....	24
7.2	Helse og omsorg.....	25
7.3	Oppvekst og kultur.....	26
7.4	Teknisk drift og utvikling.....	28
8	Planprosessen	29
8.1	Medvirkning politisk og administrativ ledelse	29
8.2	Folkemøter og digitale innspill.....	29
8.3	Regionale myndigheter	31

Forord

Plan- og bygningsloven pålegger kommunen å styre sin samfunnsutvikling stegvis gjennom planstrategi, planprogram, samfunnsdel, arealdel og handlingsdel. Planarbeidet er også styrt gjennom nasjonale forventninger, stortingsmeldinger, lover og regionale planer.

Lyngen kommune har valgt å prioritere overordnet planarbeid med å revidere disse tidlig i planperioden. Siktemålet er at både samfunnsdelen og arealdelen skal legge føringer for rullering av handlingsprogram/økonomiplan og på denne måten gi reell virkning for politiske prioriteringer og tiltak som skal gjennomføres i resten av styringsperioden.

Kommunal planstrategi ble vedtatt høsten 2021 og felles planprogram for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel ble fastsatt i samme møte. Arbeidet med samfunnsdelen og arealdelen er samordnet med sterk politisk deltakelse.

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste styringsdokument, og inneholder kommunens overordnede mål og strategier, som videre skal gi føringer til arbeidet med arealdelen, sektorplaner, handlings- og økonomiplanen, samt sektorenes virksomhet. Denne planen er Lyngen kommunens hovedverktøy for målrettet styring.

Med hilsen

Dan Håvard Johnsen
ordfører

1 Bakgrunn og sammenhenger

Bakgrunn. Kommuneplanens samfunnsdel ble sist vedtatt i 2017. I dokumentet *Kommunal planstrategi* av 2021, framgår det at kommunen skal revidere kommuneplanens samfunnsdel. Planprogram for kommuneplanens samfunns- og arealdel er vedtatt i 2021.

Helhetlig planlegging. Det er et viktig prinsipp at kommunal planlegging fremmer helheten i samfunnet og at oppgaver og interesser ses i sammenheng. For at dette skal være mulig, må kommunal planlegging ta hensyn til både nasjonale, regionale og kommunale mål.

Plantype. Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede styringsdokument og skal påvirke alle plantyper og strategier som er nødvendig for å utvikle Lyngensamfunnet. Dette gjelder både kommunen som samfunn og kommunen som organisasjon.

Fra ord til handling. Figuren nedenfor illustrerer at det kommunale plansystemet er et styringsverktøy rettet mot gjennomføring. Dette innebærer at de ulike dokumentene må ses i sammenheng og ikke betraktes som enkeltplaner. Plandokumentene er derfor utarbeidet med sterk politisk deltakelse med intensjon om reell virkning for utarbeidelse av handlingplan/økonomiplan og politiske vedtak.

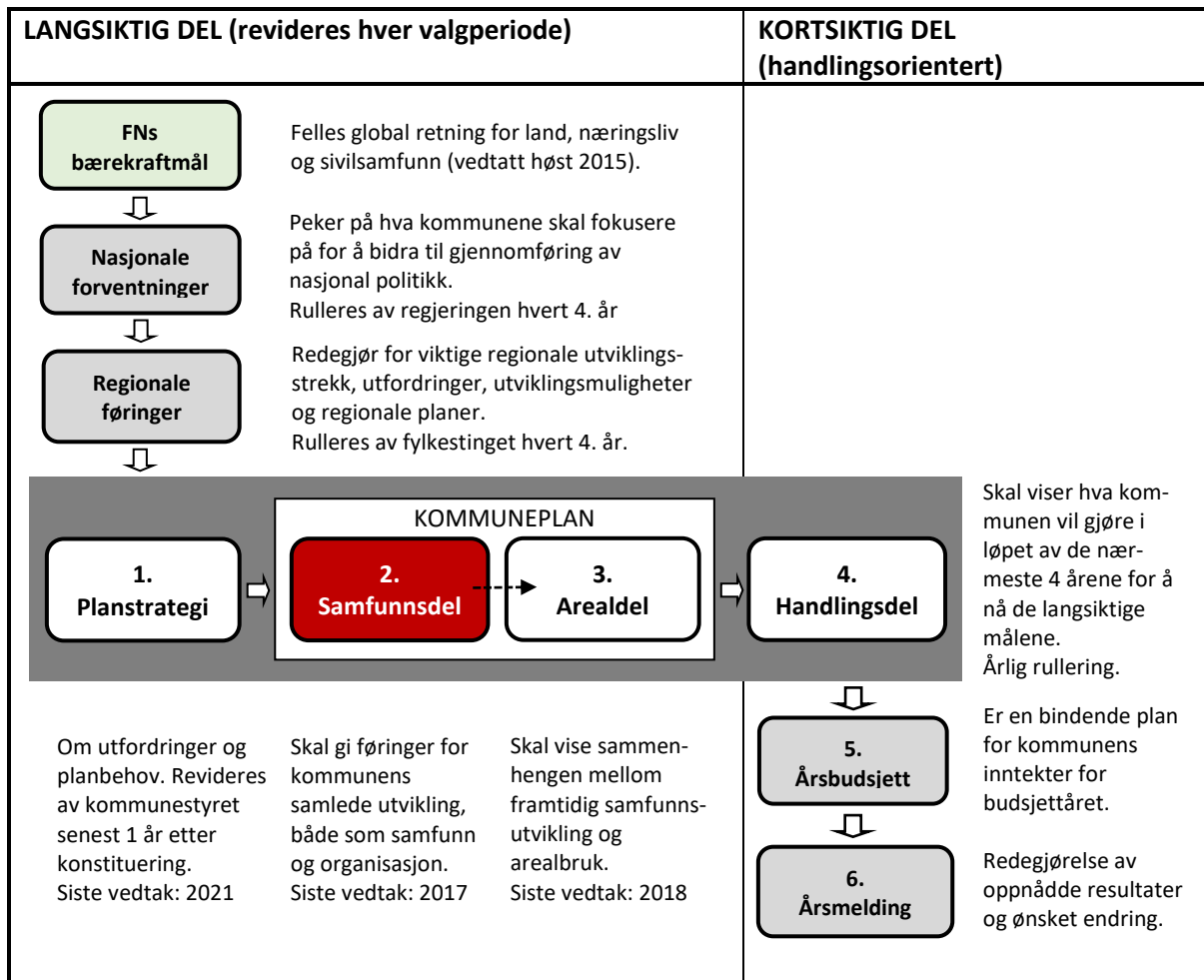

Fig. 1 Plansystemet

2 Hovedtrekk i kommunen

2.1 Lyngen kommune som samfunn

Utviklingstrekene og utfordringene tilknyttet demografi er forsterket siden forrige revisjon av kommuneplanen.

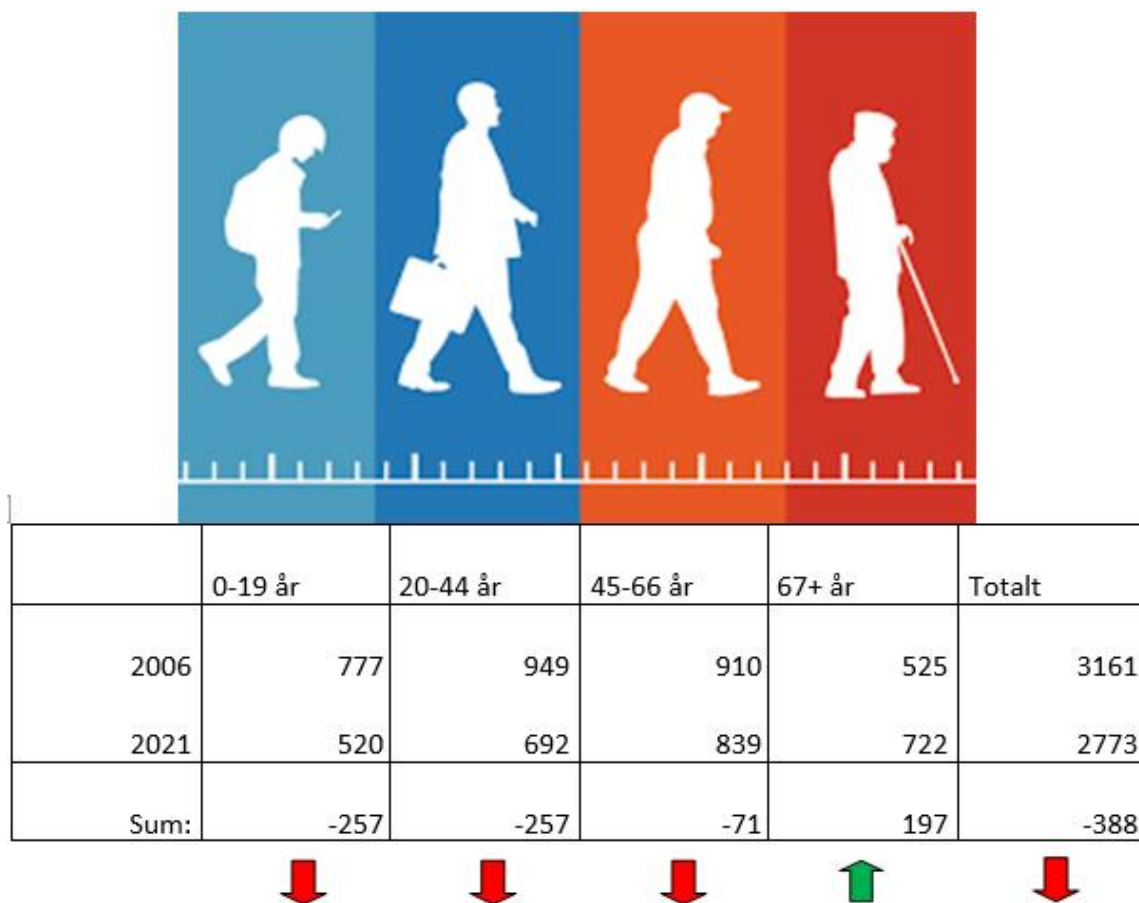

Fig. 2 Demografisk utvikling – bare aldersgruppen over 67 år har økt siden 2006, mens resten har gått ned. Det totale antallet innbyggere har minket med 388 i perioden.

Summen nederst til høyre i tabellen viser nedgangen i folketallet siden 2001 (388 færre enn i 2006). Tabellen viser også at den eneste aldersgruppen som øker er de eldste. Vi blir færre folk, med en større andel eldre.

Prognosene til SSB viser en stadig minkende befolkning mot 2050, med en ytterligere større andel eldre. Figur 2 sammenligner befolkningsantall og alderssammensetning i 2006 og 2021 (1. kvartal), mens figur 3 og 4 viser prognoser fra SSB fram mot 2050.

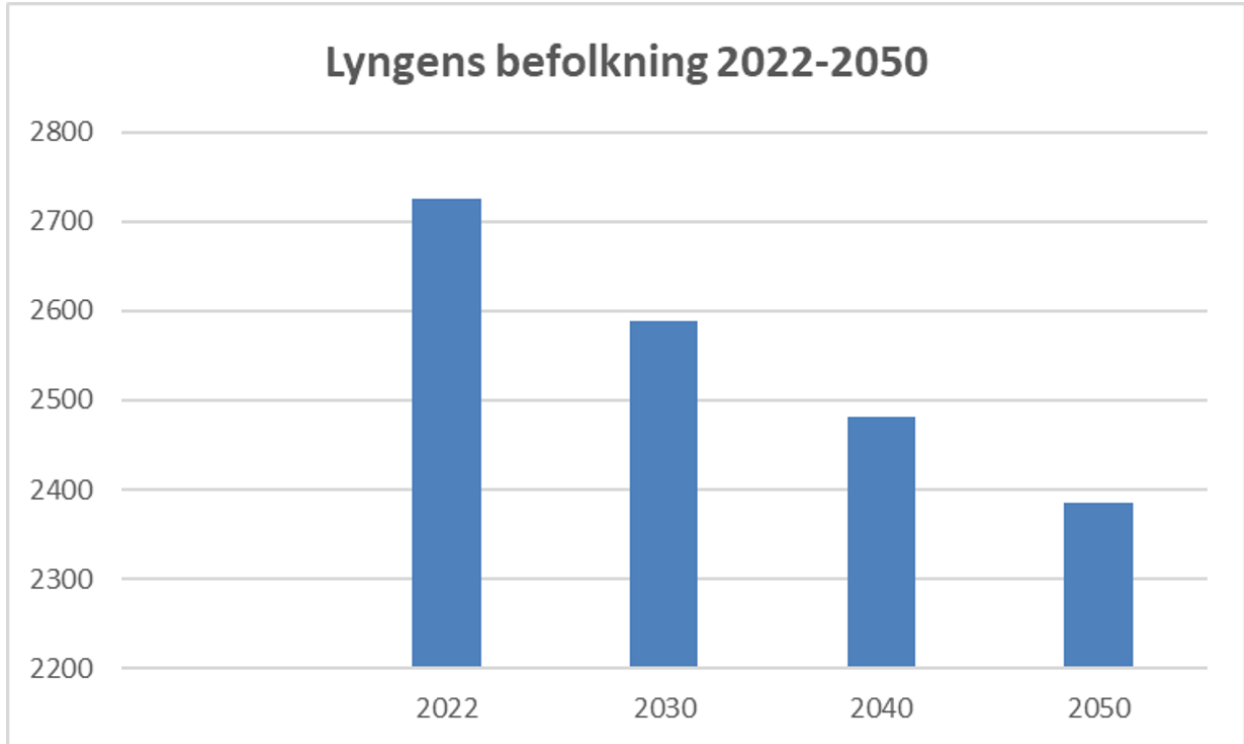

Fig. 3 Befolkningsprognoser mot 2050 – SSBs prognoser viser en reduksjon på ca. 130 personer mot 2030, ca. 250 mot 2040 og at det vil bo i underkant av 2400 innbyggere i Lyngen innen 2050

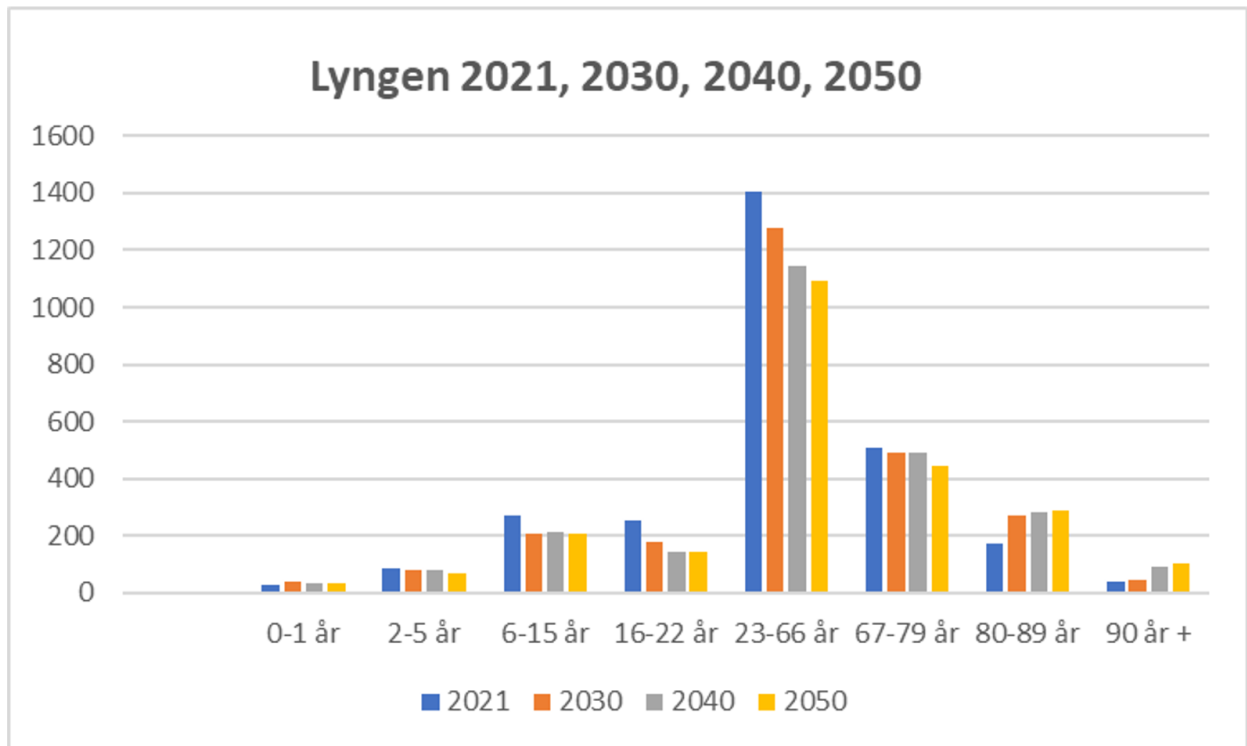

Fig. 4 Befolkningsprognose inndelt i alderssammensetning 2050 – SSBs prognoser viser at den eldste delen av befolkningen vil bli flere fram mot 2050, mens de resterende aldersgruppene går ned.

I tillegg til den demografiske utviklingen har Lyngen kommune også en forholdsvis stor andel uføre, og har også over gjennomsnittet høyt langtidssykefravær. Dersom denne trenden opprettholdes eller forsterkes, så vil det sammen med den demografiske utviklingen gi ytterligere utfordringer med lokal rekruttering og tilgang på kompetanse, både i offentlig og privat sektor.

2.2 Utfordringer som organisasjon

Det viktigste grunnlaget for dagens kommuneorganisasjon er den omfattende tjenesteytingen til innbyggerne i kommunen. Tjenester tilknyttet oppvekst, helse og omsorg, teknisk drift mm., er omfattende og tydelige. Selv om ulike forhold kan bedres, er tjenestene jevnt over gode.

Videre er kommunens økonomiske situasjon er en stor utfordring, hovedsakelig fordi det er gjort en rekke investeringer knyttet til nybygg som sykehjem, rådhus, skoler og barnehager de siste årene. Selv om fasilitetene er bedret, har investeringene ført til svært høy lånegjeld. Den høye lånegjelda gjør at kommunen er meget sårbar for renteøkning. Forventet demografiske utviklingen vil også bidra til et begrenset økonomisk handlingsrom fremover, da befolkningstall har stor innvirkning på hvor mye frie midler som fordeles til kommunene. Ytterligere begrensning i kommunens økonomiske handlingsrom må til slutt innvirke negativt på kommunens tjenesteyting eller tjenestetilbud.

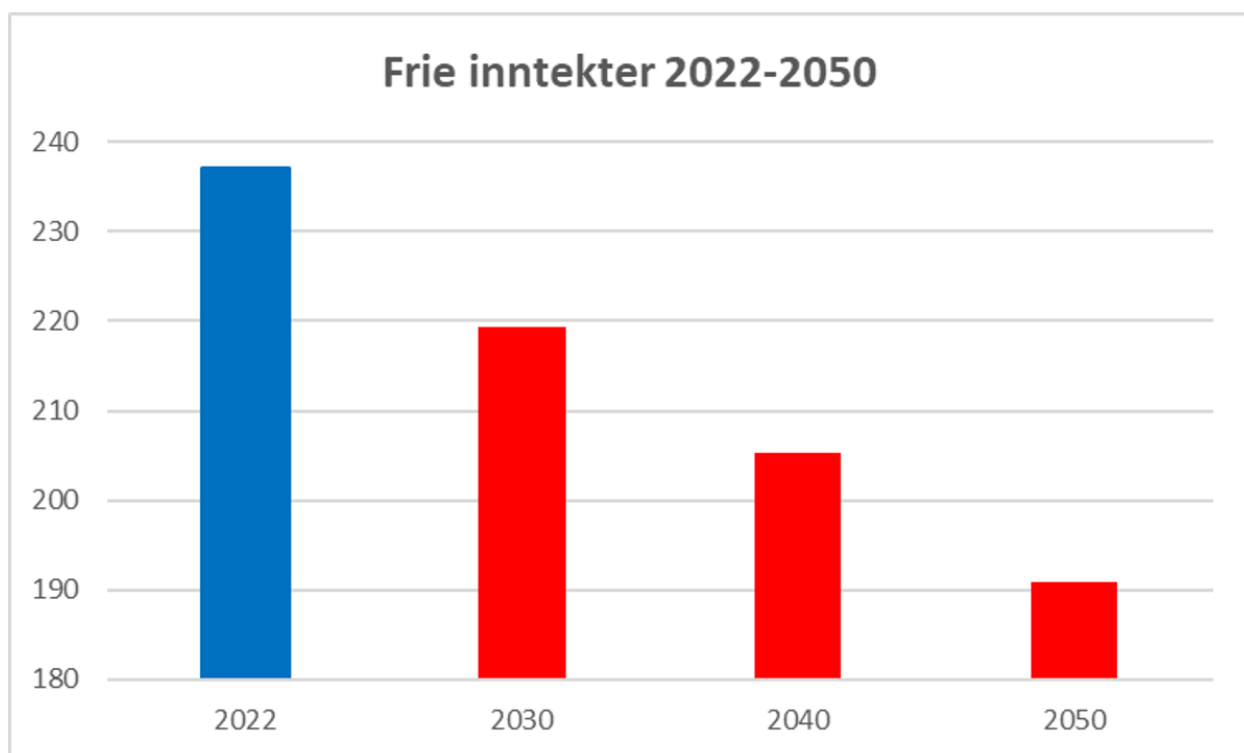

Fig. 5 Prognose tildeling frie midler og demografisk utvikling (forbeholdt at dagens fordelingspolitikk også blir gjeldende framover)

Kommunens rolle som samfunnsutvikler (bla. iverksette tiltak for å stanse befolkningsreduksjon) er kompleks, dels fordi flesteparten av kommuneansatte jobber med tjenesteyting og dels fordi samfunnutvikling påvirkes av flere forhold utenfor kommunes handlingsrom. Kommunen har opprettet

en utviklingsavdeling, men man ser at selv innad i utviklingsavdelingen er hverdagen i stor grad preget av forvaltningsoppgaver eller tjenesteyting.

Kommunen har en utfordring i å rekruttere nok fagfolk på oppvekst og helse, som er sektorer som står for en stor andel av den totale sysselsettingen i Lyngen. I tillegg er man sårbar for utskiftninger på de fleste fagfelt i administrasjonen, og mangler fagmiljø, da de fleste er alene på sitt fagfelt.

3 Overordnede føringer

FNs bærekraftsmål. FNs bærekraftsmål ble vedtatt i 2015 og viser 17 utviklingsmål, konkretisert med til sammen 168 underpunkter. Mange av målformuleringene er rettet mot internasjonale og nasjonale tiltak, men enkelte underpunkter kan også oppnås gjennom kommunale tiltak. Lyngen kommune har prioritert å sette fokus på utviklingsmålene som er markert med fet skrift nedenfor:

- Mål 1: Utrydde alle former for fattigdom i hele verden
- Mål 2: Utrydde sult, oppnå matsikkerhet/bedre ernæring/fremme bærekraftig landbruk
- Mål 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle**
- Mål 4: Sikre inkludering, rettferdighet og god utdanning**
- Mål 5: Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling
- Mål 6: Sikre bærekraftig vannforvaltning/tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle
- Mål 7: Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris
- Mål 8: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst**
- Mål 9: Bygge sterk infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering**
- Mål 10: Redusere ulikhet i og mellom land
- Mål 11: Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige
- Mål 12: Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre
- Mål 13: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem**
- Mål 14: Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling
- Mål 15: Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer
- Mål 16: Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling
- Mål 17: Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

Regjeringens forventninger. Regjeringens forventninger til fylkeskommunene og kommunene legger FNs bærekraftsmål til grunn og har følgende formuleringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Lovverk, planretningslinjer og veiledere. Plan og bygningsloven er det formelle lovgrunnlaget for utarbeidelse av kommuneplanen, men også andre lover legger føringer for planleggingen. Av andre dokumenter nevnes spesielt:

- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (1995)

- Statlige retningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018)
- Statlige retningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)
- Stortingsmelding 19 (2018-19) Folkehelsemeldinga – Gode liv i eit trygt samfunn
- Veileder for Kommuneplanprosessen» og Sametingets veileder

Regionale føringer. Fylkesplan for Troms 2014-2025, fokuserer på nordområdene, næringsstrategier, FoU, kompetanse, senterstrategi, arealpolitikk- og forvaltning, folkehelse og urfolksdimensjon. I tillegg legger regional planstrategi og regionale planer ulike føringer for kommunal planlegging.

4 Gjennomgående hensyn og satsningsområder

Valg av temaer/fokusområder i samfunnsdelen er på den ene side relatert til nasjonale og regionale føringer som ønskes integret i kommunal planlegging, og på den annen side til temaer som er spesifikke for Lyngen kommune.

<p>Gjennomgående hensyn</p> <ul style="list-style-type: none"> - Folkehelse - Klima og miljø - Likestilling 	<p>Satsingsområder Lyngen kommune</p> <ul style="list-style-type: none"> - Boligutvikling - Næringsutvikling - Samferdsel
--	--

Fig. 6 Temaer i samfunnsdelen – både gjennomgående hensyn og satsningsområder er det samme som i forrige revisjon av kommuneplanens samfunnsdel.

4.1 Gjennomgående hensyn

Gjennomgående hensyn er viktig på alle styringsnivåer og omfatter planlegging og tverrfaglig samarbeid på tvers av satsings- og forvaltningsnivåer og må tas hensyn til i all planlegging. Lyngen kommune har valgt folkehelse, klima/miljø og likestilling som de mest relevante temaer å følge opp i kommunal planlegging. Valgte temaer fanger opp mange av FNs bærekraftsmål, nasjonale forventninger og regionale hensyn.

4.1.1 Folkehelse

Årsakene til helsetilstanden i befolkningen er sammensatte og omfatter livsstilssykdommer knyttet til ernæring, fysisk aktivitet, tobakk og rus, men også til oppvekst, utdanning, arbeid og fysiske og sosiale miljøer. En viktig del av forbyggende helsearbeid som kommunen kan gjøre, er å iverksette brede, befolkningsrettede tiltak som når alle ledd i årsakskjeden. Altså tiltak som gjøres før sykdom inntreffer og dermed av mange også utenfor helsesektoren.

Det må også gjøres tiltak som er spesifikke for befolkningen i Lyngen kommune. Helsesektoren har utarbeidet oversikt over helsetilstanden i kommunen, som igjen gjør det mulig å arbeide mere målrettet mot risikogrupper. Folkehelseprofilen 2020 viser at hjerte- og karsykdom er noe høyere i Lyngen enn landsgjennomsnittet. I tillegg kan blant annet stønad til livsopphold i alder 20-66, høy andel over 80 år, drikkevannsforsyning/andel knyttet til vannverk og ensomhet trekkes fram som utfordringer i Lyngen

kommune. Fagkompetansen i helsesektoren skal være sentral i forhold til tilnærming og tiltak mot risikogrupper.

Leve hele livet

Den demografiske utviklingen i Lyngen har gitt en større andel eldre, og det blir viktig for kommunen å tilpasse seg denne utviklingen framover. «Leve hele livet» er en kvalitetsreform for eldre som skal bidra til:

- At eldre får flere gode leveår der de beholder god helse og livskvalitet, mestrer eget liv og får den helsehjelpen de trenger – når de har behov for den.
- Pårørende som ikke blir utslitt, og som kan ha jevn innsats for sine nærmeste.
- Ansatte som opplever at de har et godt arbeidsmiljø, der de får benytte kompetansen sin og får gjort en faglig god jobb.

I reformen er det tatt fram 5 innsatsområder; (1) et aldersvennlig Norge, (2) aktivitet og fellesskap, (3) mat og måltider, (4) helsehjelp, og (5) sammenheng i tjenestene. En del av innsatsområdene må utdypes i sektorplaner, men kommuneplanens samfunnsdel bør ha et hovedmål for folkehelse som tar sikte på å blant annet skape sammenheng i tjenestene for eldre. Man bør også kunne lage overordnede strategier for et aldersvennlig samfunn, mat og måltider, aktivitet og fellesskap og helsehjelp.

HOVEDMÅL FOLKEHELSE		
<i>Lyngen kommune skal fremme god helse og bedre levekår i alle fagsektorer, for alle aldersfaser og på alle områder i lokalsamfunnet. Dette skal ligge til grunn for all kommunal planlegging og tjenesteyting.</i>		
Delmål	Strategier	FNs mål
Delmål 1: Fremme brede befolkningsrettede, forebyggende tiltak	a) Skal bekjempe livsstilssykdommer knyttet til ernæring, fysisk aktivitet, tobakk og rus	Nr. 03
	b) Skal ha barnehager, skoler og skolefritidsordning med stabilt og kvalifisert personell som sikrer god utdanning, samt skape muligheter for kompetanseheving for voksne i kommunen.	Nr. 04
	c) Skal ha gode kultur og fritidstilbud, og støtte opp under frivillig aktivitet og engasjement som fremmer bedre folkehelse	Nr. 8 og 11
	d) Legge til rette for god integrering av alle nye innbyggere (både utenlandske og norske) i Lyngen-samfunnet	Nr. 8 og 16
	e) Ha søkelys på å oppleve trygghet, trivsel og inkludering	Nr. 16
	f) Lyngen skal være et aldersvennlig samfunn	Nr. 03
Delmål 2: Ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og iverksette målrettede	a) Vurdere spesielle helseutfordringer	Nr. 03
	b) Skal støtte og bidra til at enkeltpersoner eller grupper selv tar ansvar for egen helse gjennom dialog og formidling av kunnskap	Nr. 03
	c) Skal tilrettelegge for boliger for alle, herunder eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Det skal videre legges til rette for	Nr. 11

tiltak der kommunen har utfordringer	leie- til eie-løsninger for vanskeligstilte	Nr. 03
	d) Skal tilrettelegge for at eldre skal kunne bo hjemme eller i bofelleskap/omsorgsboliger så lenge de er i stand til det	Nr. 08
	e) Skal ha visst antall arbeidstreningsplasser for utsatt ungdom eller personer med attførings- eller omskoleringsbehov	Nr. 03
	f) Gi tilbud om hverdagsrehabilitering med søkelys på egenmestring og fysisk aktivitet	Nr. 03
	g) Bruke friske eldre som ressurs	Nr. 03

Fig. 7 Mål og strategier folkehelse

4.1.2 Klima og miljø

Temperatur- og nedbørsmålinger fra år 1900 til i dag viser at det blir jevnt varmere og våtere, for Nord-Norges del har dette vært spesielt tydelig de siste 25 årene. Klimaforskningen viser at tendensen de siste 100 årene vil fortsette og sannsynligvis forsterkes på grunn av menneskeskapte tiltak. Det er i hovedsak forbrenning av fossil energi (olje, kull og gass) som bidrar til unormalt høye verdier av klimagasser CO₂ (karbondioksid) som bidrar til forsterket drivhuseffekt og temperaturstigning.

Miljødirektoratets oversikt over klimagassutslipp i norske kommuner 2009 - 2019, viser at CO₂ utslipp i Lyngen kommune i hovedsak kommer fra sjøfart, fulgt av jordbruk. Veitrafikk utgjør også en betydelig andel av utslippet i Lyngen. Kommunen har en spredt bosetting med lite utbygd kollektivnett, og det er mest realistisk å redusere bilbruk i kommunens tettsteder. Et godt utbygd gang- og sykkelvegnett kan bidra til ønsket kursendring. Sistnevnte faller også sammen med viktige tiltak i et folkehelseperspektiv. Det finnes forholdsvis store gevinster i å redusere andelen utslipp i forbindelse med sjøfart.

Tilrettelegging for elektrifisering av fergesambandet er allerede i gang, men man kan også tilrettelegge ved andre havneanlegg i kommunen.

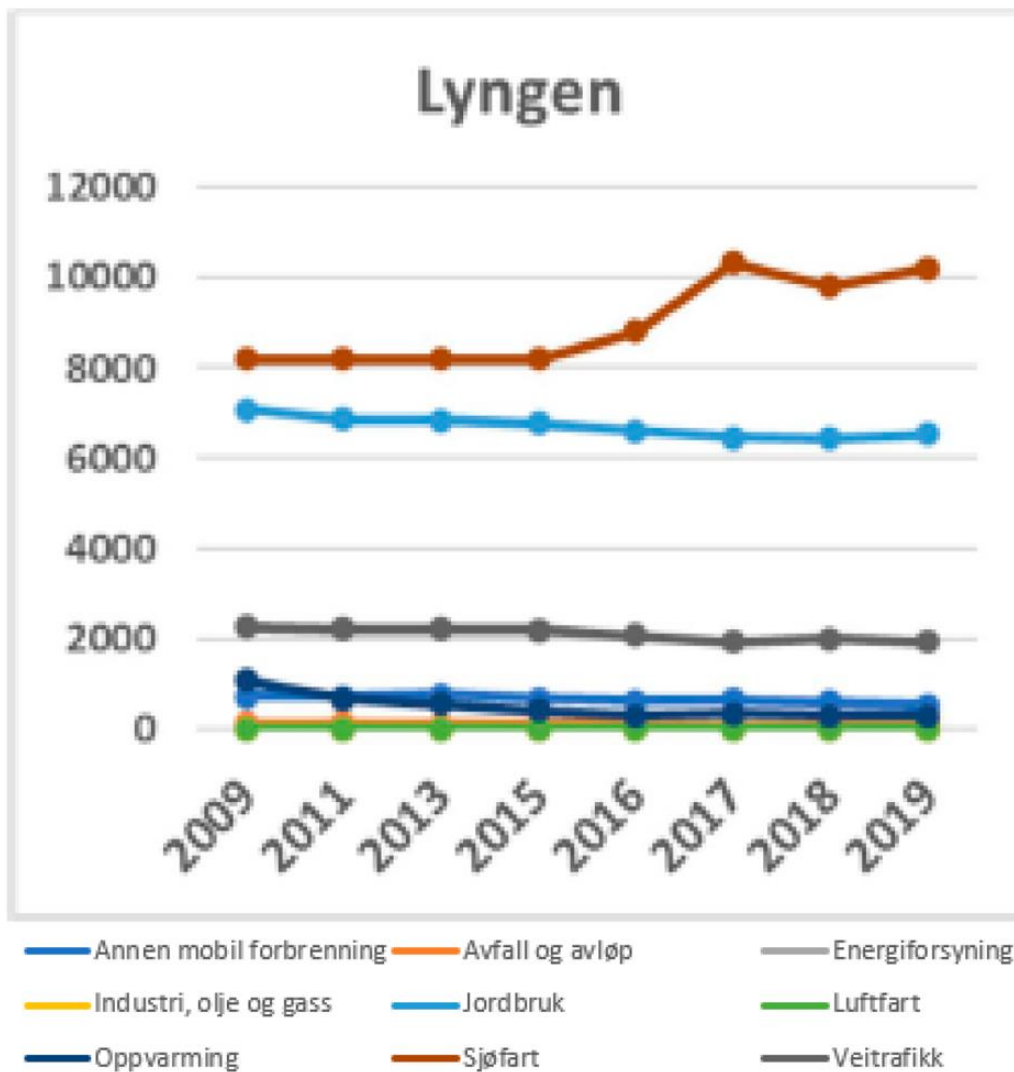

Fig. 8 CO² utslipp over en 10-årsperiode målt i tonn CO₂-ekv.

Klimatilpasning. Behovet for klimatilpasning antas å bli mindre med redusert utslipp av CO₂. Lyngen kommune må imidlertid planlegge samfunnsutviklingen med grunnlag i dagens prognoser for klimaendringer. I Klimaprofil Troms påpekes det som sannsynlig at kraftig nedbør øker vesentlig i intensitet og hyppighet. Dette gir økt fare for overvann og jord-, flom- og sørpeskred. På grunn av havnivåstigning forventes stormflonivået å øke. Klimaprofil Troms gir også beskrivelse på andre konsekvenser med ulik sannsynlighetsgrad. I hovedsak er klimaendringenes konsekvenser for matproduksjon negative, men noen land, som Norge, vil kunne få bedre muligheter for matproduksjon med lengre vekstsesong og mulighet for å dyrke nye vekster. Økt nedbør kan også gi grunnlag for mer kraftproduksjon.

HOVEDMÅL KLIMA OG MILJØ		
<i>Lyngen kommune skal ha søkelys på klimahensyn i alle virksomhetsområder, samt å tilrettelegge for miljøvennlige løsninger for innbyggere og næringsliv. Dette skal ligge til grunn for all kommunal planlegging og tjenesteyting.</i>		
Delmål	Strategier	FNs mål
Delmål 1: Redusere utslipp av klimagasser	a) Lyngen kommune skal ta ansvar for reduksjon av egne klimagass-utslipp og påvirke innbyggerne og næringsliv til å redusere sine utslipp b) Skal utvikle kompakte tettsteder som reduserer behovet for bilbruk (bygge ut gang- og sykkelvegnett) c) Skal øke bruken av fornybar energi d) Skal utvikle kompetanse om klimaendringer gjennom å samarbeide med aktører innen forskning og utvikling e) Skal være ivareta forhold som reduserer CO ₂ -utslipp i luft, dvs. ivareta skog/vegetasjon/myr så langt som mulig f) Skal ha oppdatert kunnskap om forskning knyttet til CO ₂ -håndtering (karbonfangst og lagring) g) Skal aktivt benytte støtteordninger for å fremme miljøvennlige valg og løsninger	Nr. 12 og 13 Nr. 11 Nr. 07 Nr. 12 Nr. 12 Nr. 07 Nr. 07
Delmål 2: Sikre miljø og naturressurser mot ødeleggelse	a) Skal sikre økosystemer som både forebygger klimaendringer og sikrer biologisk mangfold (f.eks. strandsoner, våtmarker, elvebredder og skog) b) Skal sikre og ivareta vannkvalitet i vann og vassdrag c) Skal ivareta viktige naturområder for rekreasjon og trivsel d) Skal sikre god kunnskap om forvaltning av sjø, vann, jord og skog e) Skal bevare og synliggjøre verdifulle kulturlandskap og kulturminner f) Skal innlemme vann og vegetasjon (blå/grønn struktur) i tettstedsutvikling og ha søkelys på lokal overvannshåndtering g) Skal redusere avrenning og utslipp fra boligbygging, hytter og landbruket	Nr. 15 Nr. 06 Nr. 11 Nr. 15 Nr. 11 Nr. 06 Nr. 06
Delmål 3: Begrense og unngå ulemper ved klimaendring	a) Skal unngå ny bebyggelse/tiltak i områder som kan bli utsatt for naturfarer (skred, flomfare, havnivåstigning mm). b) Skal sikre eksisterende bebyggelse/anlegg mot framtidige naturfarer. c) Skal ha oppdaterte risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser).	Nr. 13 Nr. 13 Nr. 13
Delmål 4: Dra nytte av fordelene ved klimaendring	a) Skal vurdere klimaendringens betydning for matproduksjon. b) Skal vurdere klimaendringens betydning for fornybar energi.	Nr. 02 Nr. 07

Fig. 9 Mål og strategier klima og miljø

4.1.3 Likestilling

Likestillingsbegrepet skal bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller, legge til rette for brukere med nedsatt funksjonsevne og ivareta universell utforming av bygninger og utearealer. På denne måten berører også likestilling forhold som er beskrevet under folkehelse.

Lyngen kommune er en del av en fleretnisk historie i nordområdene. Kommunen har dermed en rik kulturhistorie med bakgrunn i både samisk, finsk og norsk befolkning. Lyngen kommune er reindriftskommune i sommerhalvåret og sjøsamisk og kvensk kultur har lange tradisjoner.

Perioden 1850 - 1950 var en sterk fornorskingsperiode hvor kvensk og samisk språk/kultur ble nedtonet. Kommunenes ansvar for å ta hensyn til samiske interesser i planleggingen er styrket de senere år, blant annet i plan- og bygningslovens bestemmelser. I dag vurderes viktige områder for reindriftsnæringen gjennom arealplanarbeidet.

Lyngnområdet har historisk sett vært et område hvor ulike mennesker har slått seg ned og trolig vil utviklingen av økende internasjonalisering fortsette. For Lyngen som samfunn er det viktig å være åpen for ulikheter og bygge kultur som alle kan trives i.

HOVEDMÅL LIKESTILLING		
<i>Lyngen kommune skal fremme likestilling i et inkluderende fellesskap i alle fagsektorer, for alle aldersfaser og på alle områder i lokalsamfunnet. Dette skal ligge til grunn for all kommunal planlegging og tjenesteyting.</i>		
Delmål	Strategier	FNs mål
Delmål 1: Bygge et samfunn med respekt for ulikheter – og bidra til at alle kan leve et anstendig liv.	a) Skal ha forståelse og respekt for vår flerkulturelle bakgrunn (samisk/finsk/norsk)	Nr. 10
	b) Skal legge til rette for god integrering av alle nye innbyggere (både utenlandske og norske) i Lyngen-samfunnet, herunder bekjempe fremmedfrykt, fordommer og generalisering	Nr. 10
	c) Skal legge til rette for like rettigheter/muligheter for menn og kvinner, herunder øke kvinnelige representanter i politiske fora, stimulere til større andel kvinnelige ledere og forebygge kjønnsdelingen i arbeidslivet (få flere kvinner i «mannsykker» og flere menn i «kvinneykker»)	Nr. 04
	d) Skal legge til rette for et aldersvennlig samfunn, herunder involvere dem i et aktivt liv og utforming av egen alderdom	Nr. 11
	e) Skal bidra til at mennesker med funksjonsnedsettelse skal ha muligheter til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse på linje med andre samfunnsborgere	Nr. 11
	f) Kommunen skal tilrettelegge for boliger for alle, herunder eldre og personer med nedsatt funksjonsevne. Kommunen skal videre legge til rette for leie- til eie-løsninger for vanskeligstilte	Nr. 11
	g) Skal ha visst antall arbeidstreningsplasser for utsatt ungdom eller personer med attførings- eller omskoleringsbehov	Nr. 08
	h) Kommune skal bidra med tilrettelagte arbeidsplasser	Nr. 08
	i) Alle innbyggere sikres en likeverdig mulighet for aktiv deltakelse på alle samfunnsområder	Nr. 11

Fig. 10 Mål og strategier likestilling

4.2 Satsningsområder

Den demografiske utviklingen utgjør den største utfordringen for Lyngen kommune som samfunn. Det er særlig bekymringsverdig at reduksjonen er størst i antall unge (0-19) og i aldersgruppen som produserer barn (20-44). Kommunen har i løpet av de siste 15 årene både et fødselsunderskudd (det fødes færre enn det dør) og et tilflytningsunderskudd (det flytter flere ut enn det flytter inn). I løpet av perioden 2005-2019 ble det 349 mennesker mindre i kommunen. For å stagnere eller snu utviklingen er Lyngen kommune avhengig av at flere flytter inn enn ut av kommunen.

For at folk skal kunne flytte til Lyngen kommune, så er vi avhengig av det finnes tilgjengelige boliger og arbeidsplasser, men også at det er riktige typer boliger og arbeidsplasser. I en kommune med spredt bomønster blir også gode samferdselsløsninger viktig for å bli en attraktiv kommune å bo i.

De sentrale utfordringene har ikke endret seg i Lyngen i løpet av forrige planperiode. Man har valgt å beholde satsningsområdene (boligutvikling, næringsutvikling og samferdsel), og se hvordan man kan tilpasse mål og strategier for å bedre møte utfordringene.

4.2.1 Boligutvikling

Til tross for fraflyttingstrenden så opplever Lyngen kommune et press på boligmarkedet. Det gjelder spesielt rundt sentrumsområdene, Lyngseidet og Furufalten, men det selges få boliger i kommunen som helhet. I 2019 startet kommunen et prosjekt for å kartlegge antall boliger som ble brukt til AirBnB eller fritid. Det var da 8 lokalkjente personer som fikk i oppdrag å telle antall eneboliger og våningshus som i dag ble brukt til fritid eller turisme. Resultatet var 253 boliger, som utgjør rundt 16% av den totale boligmassen.

Kommunen har i tidligere planperioder prøvd å tilrettelegge for privat utvikling av boligtomter, men det har så langt ikke resultert i ønsket boligutvikling.

Det er mangel på utleieboliger i Lyngen. Dersom kommunen skal tiltrekke seg tilflyttere blir det vanskelig om det eneste som er tilgjengelig er byggeklare tomter, da potensielle tilflyttere gjerne har behov for å prøve seg i kommunen før de eventuelt beslutter å bygge. Mangel på utleieboliger gjør det også vanskelig for nyetablerte å komme til kommunen.

Medvirkningsrunden i lag og foreninger avdekket at mange ønsker muligheten til å få flere fastboende utenfor sentrumsområdet, og da med spredt boligbebyggelse. Bekymringen er at bygdene blir forgubbet og fraflyttet, og at man da også mister tilbud i nærområdet.

BESKRIVELSE. Med kommunens nærhet til Tromsø, naturskjønne omgivelser, og et levende kulturbilde bør Lyngen gode mulighet for å tiltrekke seg innflyttere. Realiseringen av Ullsfjordforbindelsen vil også gjøre det mulig med dagpendling til Tromsø. Tiden med Covid-19 har også vist oss at hjemmekontor i økende grad bør bli en mulighet.

GJENNOMGÅENDE HENSYN

MÅL FOR FOLKEHELSE

Tilrettelegge for boliger til alle, med gode sosiale miljøer, trygge lekeplasser og nærhet til fjell og sjø.

MÅL FOR KLIMA/MILJØ

Sikre god tilgjengelighet til ren natur/grøntområder og ta hensyn til mulige virkninger av klimaendringer. Unngå utbygging i områder som binder mye CO².

MÅL FOR LIKESTILLING

Plassering og utforming av boliger og bomiljøer må være hensiktsmessig alle.

HOVEDMÅL FOR BOLIGUTVIKLING

Lyngen kommune skal tilby gode og trygge bomiljø for alle, og føre en boligpolitikk som gjør kommunen til en attraktiv tilflyttingskommune.

Delmål	Strategier
Delmål 1: Gjøre flere boliger tilgjengelig i kommunen.	<ul style="list-style-type: none"> a) Kommunen skal ha søkelys på sentrumsutvikling, sentrumsnær boligbygging, men også kartlegge områder som er egnet for spredt boligbygging. b) Lyngen kommune skal utvide sin rolle som boligutvikler, og kartlegge, erverve og utvikle arealer godt egnet til boligbebyggelse c) Kommunen skal utnytte en større andel av eksisterende boligmasse d) Kommunen skal tilrettelegge for utleieboliger e) Kommunen skal søke å utvikle attraktive bosteder med god tilgjengelighet til varierte grøntområder, trygge lekearealer og gode sykkel- og gangstier f) Lyngen kommune skal, både som egen aktør, og gjennom tilrettelegging og i samarbeid med private aktører, sikre et bredt og tilstrekkelig botilbud.
Delmål 2: Sikre et godt og bredt tilbud for møte- og aktivitetsplasser for de ulike bolig- og oppvekst-områdene.	<ul style="list-style-type: none"> a) Satse på møteplasser som kultur- og grendehus, uteområder og tilrettelegging som fremmer folkehelse, samhörighet og fysisk aktivitet b) God byggeskikk og estetikk skal vektlegges c) Det skal satses på bokollektiv for eldre nært fellestilbud som park, friluftsområder, butikk etc. d) Kommunen skal tilrettelegge for integrering for tilflyttere
UTDYPENDE DOKUMENTER Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner	Revisjon av kommuneplanens arealdel vil ha søkelys på arealbruk som ivaretar målene og strategiene som er beskrevet ovenfor. Se også punkt. 5. Arealstrategi.

PLANLAGTE UTDYPENDE DOKUMENTER Revisjon av boligsosial handlingsplan	Revisjon er igangsatt.
---	------------------------

Fig. 11 Mål og strategier Boligutvikling

4.2.2 Næringsutvikling

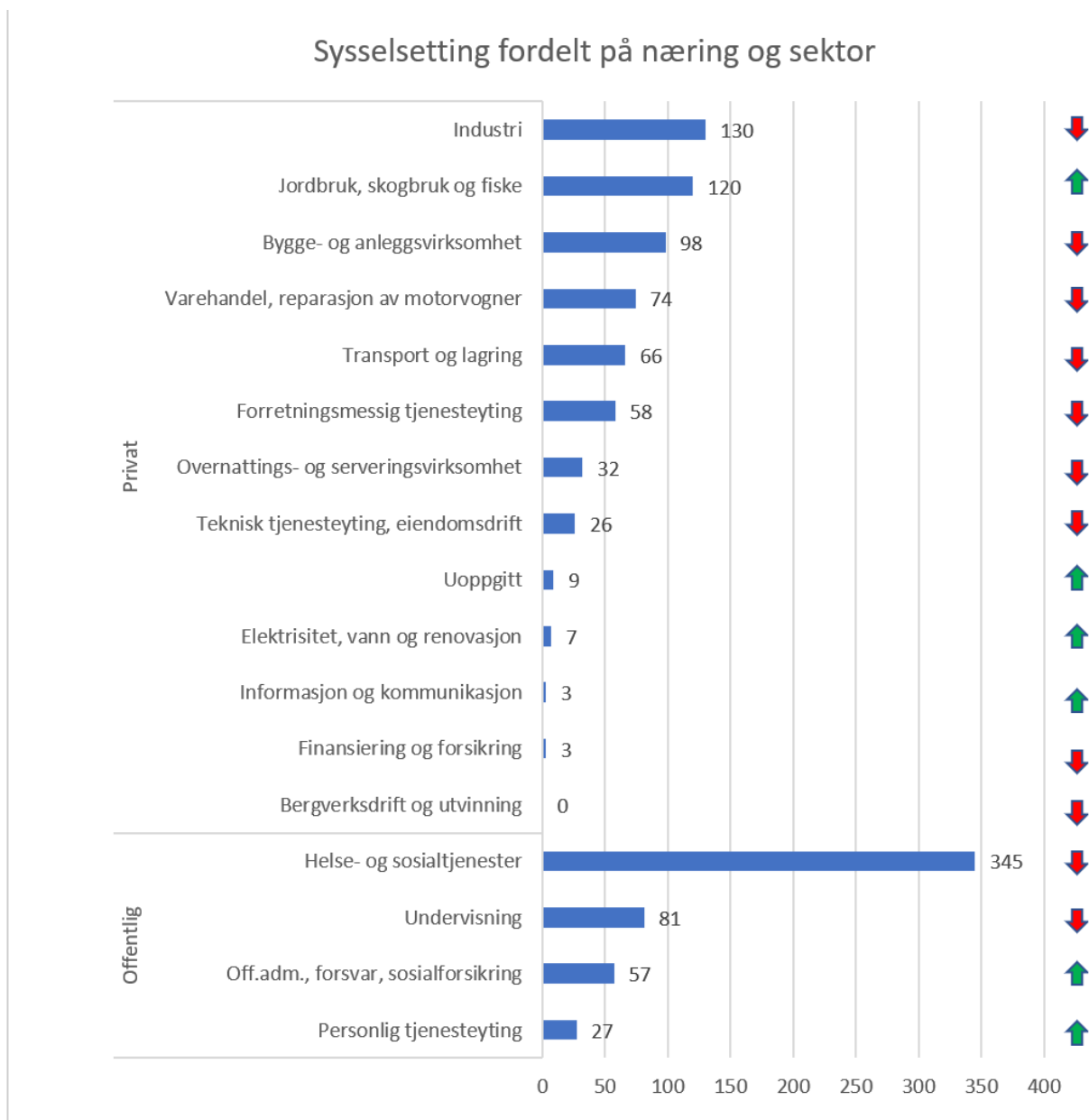

Fig. 12 viser antall sysselsatte fordelt på næringer og privat/offentlig sektor. Grønne piler viser økning siden forrige planperiode, mens de røde viser nedgang. Offentlig sektor forblir den klart største arbeidsgiveren, mens de fleste næringer ser en liten nedgang, med unntak av fiskerinæringen.

<p>BESKRIVELSE. En viktig faktor for å hindre fraflytting er tilgang på arbeidsplasser. Kommunens rolle som næringsutvikler dreier seg om å bidra med støtte og utvidelsesmuligheter for eksisterende bedrifter og tilrettelegge for etablering av nye bedrifter.</p>	
<p>GJENNOMGÅENDE HENSYN</p>	
<p>MÅL FOR FOLKEHELSE Næringsutvikling skal ivareta og fremme folkehelse gjennom mulighet til arbeid, inntekt og deltakelse i samfunnslivet.</p>	<p>MÅL FOR KLIMA/MILJØ All næringsutvikling skal tilstrebe miljø- og klimavennlige løsninger. Næringslivet skal tilpasses kommende klimaendringer.</p>
<p>MÅL FOR LIKESTILLING Deltakelse i arbeidslivet skal bidra til å redusere sosial ulikhet og fremme inkludering og integrering.</p>	
<p>HOVEDMÅL <i>Lyngen skal fremme en inkluderende og bærekraftig næringsutvikling, bidra til innovasjon, og styrke forholdet mellom næringen og unge.</i></p>	
Delmål	Strategier
<p>Delmål 1: Sikre at eksisterende næringer opprettholdes og videreutvikles på en bærekraftig måte.</p>	<p>a) Mobilisere eksisterende næringsliv (samskapning) b) Fremtidsrettet utvikling av primærnæringene ved å verne landbruksjord, verdifulle skogressurser og reindriftsbehov c) Lyngen skal tilrettelegge for og fremme næringsutvikling og -aktivitet som er bærekraftig for miljø og samfunn» d) Tilrettelegge for bærekraftig landbruk, lokal matproduksjon og lokal distribusjon for småskalaprodusenter e) Satse på infrastruktur og anlegg tilrettelagt for fiskeri f) Dialog med næringene for å vurdere behov og videreutvikling g) Drøfte rekruttering i samspill med næringer og utdanningsaktører. Kommunen skal ta en rolle som møteplass/koordinator mellom næring og unge. h) Vurdere spesielle vekstmuligheter i eksisterende næringer i) Tilrettelegge for mer sysselsetting innenfor reiseliv j) Vurdere/kartlegge nye lokasjoner for mineraluttak k) Ivareta befolkningens tradisjonelle muligheter for fiske</p>
<p>Delmål 2: Legge til rette for nye næringer med klagjorte arealer og infrastruktur.</p>	<p>a) Tilstrebe et variert tilbud på klagjorte næringsarealer b) Kombinere næringsutvikling med bostedattraktivitet c) Prioritere de som ønsker å bygge og skape arbeidsplasser i arealplanlegging</p>

	<p>d) Vurdere mulig vekst i eksisterende næringer (eks. kreativ næring)</p> <p>e) Legge til rette for bærekraftig bruk av ressurser og arealer i kommunenes kyst- og sjøarealer</p>
<p>Delmål 3: Være åpen for regional næringsutvikling og ha tett samspill med fylkeskommunen og andre regionale Samarbeidspartnere.</p>	<p>a) Stimulere til samarbeid mellom næringene/nabokommuner</p> <p>b) Økt markedsføring om kommunens fordeler som næringskommune</p> <p>c) Samspill med fylkeskommunen og andre regionale samarbeidspartnere, herunder samarbeid med Nord-Troms studiesenter og bibliotekene i Nord-Troms</p> <p>d) Legge til rette for næringsutvikling tilknyttet forskning</p> <p>e) Revidere kystsoneplan i samarbeid med øvrige kommuner tilknyttet fjordbassenget.</p>
<p>UTDYPENDE DOKUMENT «Strategisk næringsplan Lyngen kommune 2021-2029». «Regional kystsoneplan».</p>	<p>Kystsoneplanen bør med fordel rulleres sammen med arealplanen, da det er samme prosesser som ligger bak, og ofte sammenfallende behov på sjø og på land.</p>

Fig. 13 Mål og strategier Næringsutvikling

4.2.3 Samferdsel

Kommunens utstrekning og spredte bosetting gjør det nødvendig med gode kommunikasjonsløsninger. Kommunesenteret Lyngseidet ligger sentralt i forhold til bosettingen langs Lyngenfjorden, mens de to andre tettstedene Furuflaten og Straumen ligger henholdsvis lengst sør og nord i kommunen.

Interne kommunikasjoner i kommunen foregår stort sett landverts. Det er særlig to deler av vegnettet som er utilfredsstillende: Første del av vegstrekningen Lyngseidet – Koppangen (fylkesveg 7920) og Pollfjelltunnelen (del av fylkesveg 91). Det er viktig at Pollfjelltunnelen forlenges og at videre utbedring sluttføres.

I dag er det fergeforbindelse mot nabokommuner i vest (Tromsø) og øst (Nord-Troms). Det er vegforbindelse mot Storfjord, Balsfjord og Tromsø mot sør (fylkesveg 868). Fylkesveg 868 er viktig å få utbedret, særlig fordi industrien i Furuflaten er avhengig av betydelig tungtransport.

Ullsfjordforbindelsen.

Det er igangsatt regional planarbeid for fergefri forbindelse over Ullsfjorden. Ullsfjordforbindelsen vil erstatte fergeforbindelsen Breivikeidet – Svensby og forkorte reisetiden mellom Tromsø og Nord-Troms/Finnmark. Vegprosjektet vil medføre et trafiksikkert døgnåpen forbindelse som reduserer reisetiden mellom Tromsø og Lyngen og bidra til å utvide bo- og arbeidsmarkedsregionen for Tromsø og Lyngnehavøya. Det er ikke besluttet tidspunkt for byggestart.

Politikerne i Lyngen kommune mener realisering av Ullsfjordforbindelsen vil påvirke framtidig utvikling av Lyngen-samfunnet i betydelig grad (sysselsetting, næringsliv, boligbebyggelse med mer) og vil i videre planarbeid foreta grundig politisk debatt om framtidig virkninger og muligheter.

Flytrafikk.

Innbyggerne i Lyngen kommune bruker primært Tromsø som flyplass. Bardufoss ligger omtrent i samme avstand, men har mindre tetthet med flyavganger.

Sjøtransport

Foruten fergene er det hurtigbåtanløp mellom Nord-Lenangen, Tromsø og Skjervøy. Industrien i Furuflaten benytter sjøtransport av enkelte produkter.

Det er en nasjonal målsetting med mere sjøtransport av gods og dermed mindre vegtransport. Kystverket påpeker at kommunen har begrenset grad av opparbeidet havneinfrastruktur og sjørettede arealer, men at områdene rent fysisk har stort potensiale for etablering av havneanlegg flere steder. Havnestrategi er et viktig grunnlag for bruk av statlige midler. Kystverket tilrår videre at det utarbeides en transport og godsanalyse, da kommunen er en kystkommune som preges av maritime næringer og fiskeri. Transport av varer og produkter vil ha stor betydning for kommunens nærings- og arbeidsliv.

<p>BESKRIVELSE. Lyngen er en langstrakt kommune, der vegnettet i hovedsak består av fylkesveger. Det blir viktig for bolyst og forbedre vegstandard, tilbud ikke motorisert ferdse trafikanter, tilrettelegge for utfart, og få belysning der det ferdes folk.</p>	
<p>GJENNOMGÅENDE HENSYN</p>	
<p>MÅL FOR FOLKEHELSE Forbedre og trafikksikkerheten langs vegnettet. Tilrettelegge for at folk kan komme seg til friluftsområder.</p>	<p>MÅL FOR KLIMA/MILJØ Naturen og nærmiljøet skal forvaltes slik at også fremtidige generasjoner skal kunne leve av og i naturen, og kunne nyte unike naturopplevelser.</p>
<p>MÅL FOR LIKESTILLING Tilrettelegge for naturopplevelser for alle. Universal utforming for trafikk-løsninger i sentrumsområder.</p>	
<p>HOVEDMÅL. <i>Tilrettelegge for trygge forhold både for myke og motoriserte trafikanter i hele kommunen, og sikre at alle får tilgang på naturen.</i></p>	
Delmål	Strategier
Delmål 1: Øke trafikksikkerheten i hele kommunen	<ul style="list-style-type: none"> a) Samarbeide med Fylkeskommunen om oppgradering av fylkesveger b) Kommunen skal tilrettelegge med gatelys i tettbebygde områder, eller langs vegstrekninger der det ferdes mye folk c) Kommunen skal kartlegge og tilrettelegge for gangfelt der det er mye ferdse langs trafikkerte strekninger d) Lyngen kommune kartlegger og prioriterer oppgradering av kommunaleveger som trenger oppgradering e) Lyngen kommune skal tilrettelegge for kollektivtransport
Delmål 2: Tilrettelegge slik at alle har tilgang på naturen	<ul style="list-style-type: none"> a) Kartlegge utfartssteder som tåler belastning av økt ferdse b) Videreføre arbeidet med tilrettelegging for parkering, toalett og

	avfallshåndtering på utfartssteder c) Økt tilrettelegging for eldre og uføre der det er mulig d) Utarbeide strategi for besøksforvaltning e) Samarbeide med Ishavskysten friluftsråd og Fylkeskommunen om tilrettelegging for utfart i friluftsområder
Delmål 3: Arbeide for å få realisert Ullsfjordforbindelsen	a) Realisering forutsetter politisk gjennomslag på fylkesnivå b) Kartlegge om kommunen kan bidra med kompetanse eller kapasitet

Fig. 14 Mål og strategier samferdsel

5 Arealstrategi

<p>BESKRIVELSE. Arealstrategi er bindeleddet mellom kommuneplanens samfunnsdel og kommuneplanens arealdel. Viktige temaer i samfunnsplanen skal legge føringer for arealdisponering som kommer til uttrykk i arealplanarbeidet. Sikring av arealer til næringer, boliger og sosiale møteplasser er særlig viktig.</p>	
<p>GJENNOMGÅENDE HENSYN</p>	
<p>FOLKEHELSE I arealplanarbeid er det særlig viktig å legge til rette for gående og syklende, og sikre natur som er egnet for friluft- og rekreasjonsinteresser.</p>	<p>KLIMA/MILJØ Framtidig arealbruk skal ta hensyn til naturgitte farer og varslede klimaendringer. Det skal også tas hensyn til naturmangfold og motvirke menneskeskapte klimaendringer.</p>
<p>LIKESTILLING Alle typer bygg og anlegg skal gjøres så tilgjengelig som mulig. Lett tilgjengelige naturområder skal i særlig grad ivaretas og tilrettelegges for allmenn bruk.</p>	
<p>HOVEDMÅL. <i>Lyngen kommune skal ha hovedfokus på utvikling av tettstedene i kommunen. Spredt utbygging av boliger vil være aktuelt i liten skala.</i></p>	
<p>Prinsipielle føringer</p>	
<p>Generelt</p>	<p>- Før revisjon av arealdelen skal det lages et arealregnskap som viser vedtatte byggearealer i gjeldende arealdel, hva som er tilrettelagt med infrastruktur, hva som er bygd og hva som er ledig areal. Det skal videre gjøres en nærmere vurdering av dagens arealbruk som omfatter landbruksarealer i drift, bebodde hus (boliger), tidligere boliger som nyttes til fritidshus, bygningsmasse som ikke nyttiggjøres mm. Det må også vurderes om områder som ikke er utbygget bør rulleres ut av arealdelen da store områder som aldri vil bli bebygget setter en stopper for utvikling, da man vegrer seg for å ta inn nye områder av hensyn til den totale mengden nedbygd areal i plan. Det gjør det også mer forutsigbart med framtidig behov for infrastruktur, og gjør det mer forutsigbart for beitenæringen, som allerede har en høy samlet belastning fra utbygging.</p>

Tettsteder	<p>- Arealdelen skal ta sikte på å fortette rundt tettstedene Lyngseidet, Furuflaten og Straumen, samt tilrettelegge for infrastruktur for myke trafikanter. Disse tettstedene har forskjellig innhold og kvaliteter, og forskjellige utviklingsbehov. Lyngseidet har vært preget av forretning- og boligutvikling, Furuflaten har industri, mens Nord-Lenangen har fiskeri. Videreutvikling av tettstedene vil i stor grad gå ut på å spille videre på kvalitetene som allerede ligger der.</p>
Mindre tettsteder	<p>- Aktsomhetsområder for snøskred dekker store deler av kommunen, samt faresone for flodbølge som følge av fjellskred. Der det ikke er bratt er det gjerne landbruksinteresser, selv i nokså tettbebygde områder. Kommuneplanen skal konkretisere hvor det er ønskelig å bygge iblant annet Oksvik-Kvalvik området. Kommunen skal også vurdere tilrettelegging for myke trafikanter i disse område, og især der det er spørsmål om trygg skoleveg.</p>
Spredt bosetting til-knyttet primærnærings	<ul style="list-style-type: none"> - Naturgitte næringsarealer som ligger spredt i kommunen (arealer for jord-, skogbruk og reindrift), skal gis en verdivurdering. Verdifulle arealer skal sikres til de aktuelle næringene og markeres som LNFR-områder med hensynssoner og bestemmelser. - Store, sammenhengende og urørte naturområder bør bevares, da det kan bli viktig for naturens evne til å tilpasse seg klimaendringer. - I arealplanarbeidet skal mål og satsingsområder for ulike tilleggsnæringer i alle landbruksområder vurderes som LNFR-områder med underformål: «areal for nødvendig tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag»). - Videre skal områder for fiske/havbruk og grus/mineralressurser kartlegges og vurderes.
Spredt bosetting tilknyttet andre næringer	<ul style="list-style-type: none"> - Mesteparten av den spredte bosettingen langs kystlinja er lokalisert ut ifra naturgitte hensyn (skredfare) og den type næringstilpasning som var vanlig for 60-70 år siden (kombinasjonen jordbruk/fiske). Fast bosetting i disse områdene er svekket. - I mange av disse områdene er landbruksverdien lavere og Lyngen kommune ønsker aktiv tilrettelegging for både tilleggsnæringer og nye typer næringer. Disse områdene vil vurderes avsatt til LNFR-områder med underformål «areal for spredt boligbebyggelse». I noen områder kan det være aktuelt med «spredt næringsbebyggelse» - Med bakgrunn i kommunens søkelys på nærings- og boligbebyggelse, vil fritidsbebyggelse i disse områdene avgrenses til særtilfeller (eks. vis til restaurering av gamle bygg som bygger opp om bygningsmiljøer og tidligere byggeskikk).

<p>Naturhensyn, kultur-minner og kulturmiljø</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Viktige områder for naturmiljø og naturmangfold skal opprettholdes uten inngrep. - I arealplanarbeidet skal «tilretteleggingsgrad» for friluftsliv/besøkende vurderes, dvs. tilrettelegging med parkering, WC, søppelhåndtering i de mest brukte områdene, etablering av turstier, sykkelstier og scooterløyper og «ingen tilrettelegging» i de mest uberørte områdene. - Strandsonen skal i størst mulig grad være tilgjengelig og åpen for allmenn ferdsel. - Bevaring av kulturminner og kulturmiljø skal avsettes med båndleggingssoner og/eller hensynssoner. - Trekkleier og oppsamlingsområder for reindrifta skal avsettes med hensynssoner med tilhørende bestemmelser
<p>Kommunens sjøarealer</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lyngen kommune ønsker å kartlegge mulige næringsmuligheter tilknyttet sjø utenom tradisjonell fiske. - Kommunen ønsker å legge til rette for sjørelaterte næringer, herunder havne- og kaiutbygging. - Det er ønskelig å revidere kommunes sjøarealer samtidig med revisjon av arealdelen - Regional samarbeid om revisjon av kystsoneplanen vil vurderes.

6 Føringer for handlings- og økonomiplan

Kommuneplanens samfunnsdel skal gi føringer for handlings- og økonomiplanen (HØP), og videre for kommunens budsjettarbeid. Denne koblingen kan være utfordrende å få til, og man setter derfor føringer i samfunnsdelen for hvordan man kan synliggjøre hvordan kommunens ressurser blir brukt i henhold til satsningsområder. Følgende koding vil bli brukt for HØP. De er ikke i prioritert rekkefølge.

1. Boligutvikling
2. Næringsutvikling
3. Samferdsel
4. Folkehelse
5. Klima og miljø
6. Likestilling

Eksempelvis så vil tiltak i handlings- og økonomiplan som går ut på å sette opp veglys langs en strekning i kommunen vil få koden 3.1.b i handlings- og økonomiplan. Altså satsningsområde 3, delmål 1 og strategi b) i kommuneplanens samfunnsdel.

Det knyttes tiltak til alle kommuneplanens strategier i HØP som påvirker ressursbruk. Selv om man ikke kan prioritere alle tiltak innen planperioden, så vil det gi en bedre oversikt og fungere som et bedre styringsverktøy for politikerne med bedre forutsetninger for å gjøre prioriteringer. I HØP skal det også vurderes tiltak utover 4 års-perioden i et 12-årsperspektiv. Man vil med dette kunne skyve tiltak tilbake eller fram i tid om nødvendig, og gi mer forutsigbar styring i et lengre tidsperspektiv, mens man samtidig forenkler budsjettarbeidet. Dersom man i årsberetningen avdekker at man ikke har brukt midler på de tiltakene man skulle i budsjettet, kan disse skyves til neste budsjett om mulig, eller prioriteres bort. I

neste revisjon av planstrategien oppsummeres og evalueres tiltak innen hvert satsningsområde, og man få en oversikt over hvordan satsningsområdene ble prioritert forrige politiske periode.

7 Kommunen som organisasjon

7.1 Administrativ organisering

Flere av de kommunale tjenestene er lovpålagte, men kommunen står relativt fritt til å velge hvordan disse skal organiseres. I dag består den politiske organiseringen av kommunestyre, formannskap, næringsutvalg og levekårsutvalg. Til disse er det igjen tilknyttet ulike råd og underutvalg.

Den administrative organiseringen har variert en del de siste 15-20 årene. En del tjenester (f.eks. undervisning og helse) er en del av nasjonal politikk og vil alltid være en stor del av tjenestetilbudet i kommuneorganisasjonen. Foruten store lovpålagte oppgaver er det viktig at organisasjonsformen er effektiv for å iverksette tiltak som kommunestyret mener er viktig for lokal samfunnsutvikling.

Dagens organisasjonsform er lik en etatsmodell med etatsledere. Ledere for helse og omsorg, oppvekst og kultur (som begge har ansvar for flere enheter), stab, økonomi, teknisk drift, og utvikling.

GJENNOMGÅENDE HENSYN	
<p>ORGANISASJONSMÅL FOLKEHELSE Sikre og fremme ansattes kompetanse og innsats, for å fremme en sunn livsstil og god helse i organisasjonen og hos innbyggerne.</p>	<p>ORGANISASJONSMÅL KLIMA/MILJØ Fremme kommunens rolle som tydelig miljø- og klimapådriver. Kommunens drift, og valg av nye løsninger skal være et miljøforbilde for andre.</p>
<p>ORGANISASJONSMÅL LIKESTILLING Kommunen skal ha en arbeidsgiverstrategi som fremmer en mangfoldig arbeidsgruppe.</p>	
<p>HOVEDMÅL <i>Den politiske og administrative organiseringen skal gjenspeile de mål, tjenester og tiltak som er viktig for ønsket samfunnsutvikling.</i></p>	
Delmål	Strategier
<p>Delmål 1: Skal være en attraktiv og inkluderende kommune for bosetting og næringsliv.</p>	<p>a) Skal være tilgjengelig, bruker- og innbyggerorientert b) Skal utføre effektiv og rask saksbehandling c) Fremoverlent til bosetting og næringsliv d) Skal utføre målrettet og aktiv markedsføring av kommunen</p>
<p>Delmål 2: Skal bli fylkets beste kommune på kvalitet i tjenestene.</p>	<p>a) Inneha oppdaterte digitale verktøy og programvare b) Bruke årsmeldingen aktivt for å oppnå forbedringer c) Ha gode ansettelses- og etterutdanningsrutiner d) Målbare klima- og miljøtiltak skal konkretiseres i all kommunal planlegging e) Ha god kvalitet på saksbehandling f) Avsette midler til kompetanseheving</p>

Delmål 3: Skal oppnå helhetlig lederskap og styring.	a) Skal formalisere samarbeid politikk og administrasjon b) Ha jevnlig gjennomgang av nødvendig administrative møter c) Fagpersoner får medbestemmelse der det er relevant
Delmål 4: Skal sikre egen økonomisk bærekraft	a) Ha overordnede økonomiske handlingsregler knyttet til driftsresultat, økonomiske buffere, og netto lånegjeld.
OPPFØLGENDE PLANER Organisering av nye oppgaver etter nedleggelsen av kommunalt eiendoms A/S Kommunen er i ferd med å presentere en digitaliseringsstrategi for politisk behandling	- Lyngen kommune jobber for tiden med å organisere seg for å ta nye ansvar innen eiendomsforvaltning og planlegging, og for å ta en tydeligere rolle innenfor samfunnsutvikling.

Fig. 15 Mål og strategier administrativ organisering

7.2 Helse og omsorg

<p>BESKRIVELSE. Helse- og omsorgsetaten innehar tjenester for mennesker i hele livsløpet fra fødselsomsorg gjennom helsestasjon og lege, ulike forebyggende og lavterskeltilbud, hjemmetjeneste og sykehjemstjenester.</p> <p>I tillegg ytes tjenester innenfor: Ergo- og fysioterapitjenesten, psykisk helse og rusomsorg, psykologtjeneste, pårørendestøtte, velferdsteknologi, hverdagsrehabilitering, arbeids- og aktivitetstilbud, forebyggende tilbud mot barn og unge mv.</p>		
GJENNOMGÅENDE HENSYN		
<p>SEKTORMÅL FOLKEHELSE Fremme tiltak som gjør at flest mulig kan mestre egne liv og livsutfordringer.</p>	<p>SEKTORMÅL KLIMA/MILJØ Redusere ressursbruk og begrense avfall.</p>	<p>SEKTORMÅL LIKESTILLING Fremme tiltak som gjør at alle innbyggerne har mulighet til å mestre sin hverdag og sin verdighet.</p>
<p>HOVEDMÅL Innbyggerne i Lyngen kommune skal få koordinerte og helhetlige helse- og omsorgstjenester, samt kunne bo i egen bolig så lenge det er hensiktsmessig og forsvarlig. Det skal satses på forebygging, tidlig innsats og egenmestring.</p>		
Delmål	Strategier	
	a) Helse og omsorgsplan er under revisjon.	

Delmål 1: Utarbeide helse- og omsorgsplan	
Delmål 2: Sikre at brukerne skal ha helhetlige og koordinerte tjenester.	a) Forbedre overganger mellom tjenestene b) Ha søkelys på et godt pasientforløp
Delmål 3: Effektivisere og gjøre tjenestene bedre og enklere gjennom bruk av velferdsteknologi.	a) Etablere infrastruktur for nettilgang i samarbeid mellom kommunen og brukere av tjenestene b) Avsette midler til utstyr, implementering og kompetanseheving c) Avsette midler til teknologistøtte
Delmål 4: Natur, offentlig utstyr og anlegg skal gjøres lett tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsnivå og inntekt.	a) Informasjon og veiledning til innbyggere og ansatte b) Videreføre og etablere lavterskeltilbud for fysisk aktivitet c) Søkelys på rehabilitering, god helse, og frisklivsperspektiv
Delmål 5: Tjenesten skal så langt som mulig utformes sammen med brukeren	a) Legge til rette for økt brukermedvirkning og pårørendesamarbeid b) Sikre god informasjon/kartlegging og et forsvarlig tjenestetilbud
Delmål 6: Det skal ytes tidlig innsats og forebygging for å motvirke uheldige helsemessige konsekvenser.	a) Opprettholde og styrke forebyggende tiltak rettet mot barn og unge b) Ha søkelys på rehabilitering og egenmestring
Delmål 7: Helse- og omsorgssektoren skal være en god og attraktiv arbeidsplass.	a) Tilstrebe høy kompetanse og et godt arbeidsmiljø b) Avsette midler til stipend og kompetanseheving c) Lage fleksible turnusordninger d) Utarbeide en rekrutteringsstrategi
Delmål 8: Redusere botid på institusjon.	a) Styrke hjemmetjenesten b) Ta i bruk velferdsteknologi for de som ønsker og evner å bo hjemme c) Satse på eldrekollektiv og/eller omsorgsboliger
UTDYPENDE DOKUMENT (UNDER ARBEID) «Helhetlig helse- og omsorgs-plan» Revisjon av Folkehelseoversikten	Helhetlig helse- og omsorgsplan er under utarbeidelse.

Fig.16 Mål og strategier helse og omsorg

7.3 Oppvekst og kultur

BESKRIVELSE. Oppvekst og kulturetaten innehar tjenester knyttet til barnehager, grunnskoler inkl. SFO, barneverntjenesten, frivillighetssentralen og flykningstjenesten.
--

GJENNOMGÅENDE HENSYN	
SEKTORMÅL FOLKEHELSE Sikre at barn og unge bevisstgjøres om egen helse. Det skal gjøres ekstra og tidlig innsats overfor de som har spesielle behov.	SEKTORMÅL KLIMA/MILJØ Fremme kunnskap, holdninger og verdier om klima og miljø hos barn og unge. De skal involveres til å forme målsetningene og tiltakene i lokalt klima og miljøpolitikk.
SEKTORMÅL LIKESTILLING Det skal fremmes likestilling i et inkluderende felleskap for alle barn og unge, med særlig inkludering av personer som trenger ekstra oppfølging.	
HOVEDMÅL	
<i>I Lyngen kommune skal barn og unge lære å bli gode voksne, og bli gitt forutsetningene til å bidra til samfunnet på en meningsfull måte.</i>	
Delmål	Strategier
Delmål 1: Sikre effektiv skole- og barnehage- struktur, med stabilt og kvalifisert personell som sikrer god utdanning.	a) Jobbe for at skole og barnehage skal ha gode overganger fra barnehage, grunnskole og videregående skole b) Jobbe for at barna mottar utdanning med høy kvalitet c) Gode rom og utearealer som fremmer kreativitet, inkludering, mestring og lek
Delmål 2: Alle barn og unge skal få være med å påvirke sin egen hverdag.	a) Bidra til elevrådene og ungdomsrådet skal inkluderes i et felleskap de selv har muligheten til å påvirke b) Barn i barnehagene, småtrinnet og SFO skal medvirke i aktiviteter og lek fra sitt ståsted
Delmål 3: Sikre at alle barn og unge får nødvendig støtte for å få en god og trygg oppvekst.	a) Kommunen må «bygge laget rundt barnet» ved å ta inn riktig kompetanse og tverrfaglig samarbeid. b) Kompetanseløft for inkludering innen oppvekst
Delmål 4: Sikre at barn og unge har en aktiv og variert fritid, med bredt, tilrettelagt kulturtilbud og en meningsfylt hverdag.	a) Kontakt og samarbeid mellom ungdommene i kommunen b) God deltakelse på aktiviteter i idrettslag/foreninger c) Ivareta og utvikle kulturordninger med fokus på inkludering og tilgjengelighet d) Ivareta samisk språk kultur og samfunnsliv
Delmål 5: Sikre at barn og unge som sliter med fysisk eller psykiske helse, får riktig hjelp til riktig tid.	a) Tilrettelegge for variert aktivitet og sunt kosthold b) Bidra til at krenkelser/mobbing ikke forekommer c) Vurdere interkommunalt samarbeid
Delmål 6: Fremme bolyst og høy kvalitet hos de som jobber innen oppvekst og kultur.	a) Tilrettelegge for videre- og etterutdanning b) Imøtekomme interkommunalt samarbeid c) Utvikle strategi for rekruttering
UTDYPENDE DOKUMENT Sektorplaner innen oppvekst. Kommune delplan for oppvekst vurderes i neste rullering av planstrategi.	

Fig. 17 Mål og strategier oppvekst og kultur

7.4 Teknisk drift og utvikling

<p>BESKRIVELSE. Teknisk drift har tjenester knyttet til vann, avløp, drift av kommunale veger og bygninger. Etaten har også ansvar for brann og beredskap samt tomtespørsmål, oppmåling, fradeling og byggesak. Driftsenheten blir også berørt av spørsmål rundt plan og utvikling i stor grad, da alle fradelinger eller byggetillatelser gis på bakgrunn av plan. Teknisk avdeling er også ansvarlig for kjøp og salg av eiendom.</p> <p>Utviklingsavdelingen har tjenester knyttet til plan, næring og jordbruk. Oppgavene omhandler i første rekke arealforvaltning og næringsutvikling, men blir i stor grad også berørt av oppgaver som omhandler fradeling eller byggesøknader.</p>		
GJENNOMGÅENDE HENSYN		
<p>SEKTORMÅL FOLKEHELSE Sikre rent vann, god avfallshåndtering og trafiksikre veger. Folkehelsehensyn skal ivaretas i all fysisk planlegging.</p>	<p>SEKTORMÅL KLIMA/MILJØ Sikre hensyn til klimaendringer som kan påvirke samfunnsikkerheten. Bruk av moderne teknologi skal redusere forbruk og utslipp fra kommunal virksomhet.</p>	<p>SEKTORMÅL LIKESTILLING Sikre at infrastruktur, veger og offentlig bygg utformes slik at de er tilgjengelig for alle.</p>
<p>HOVEDMÅL. <i>Plan og driftsetaten skal utføre rask saksbehandling, prioritere og utføre tiltak mot bolig- og næringsetableringer, og utføre vedlikehold og driftstjenester på en god måte.</i></p>		
Delmål	Strategier	
Delmål 1: Sikre oppgradering, vedlikehold og utbygging av kommunal eiendom (bygninger, veger og vann- og avløpsanlegg).	<p>a) Alle kommunale bygg og kommunale boliger skal ha god standard</p> <p>b) Skal ta i bruk miljøvennlige og egnede tekniske/digitale løsninger for styring av kommunens energiforbruk og lokal transport</p> <p>c) Skal ha gode renovasjonsordninger og infrastruktur for vann- og avløp</p> <p>d) Skal være en «trafiksikker» kommune med miljøvennlige og trygge ferdselsårer. Det skal tilrettelegges for bruk av e-biler.</p> <p>e) Skal ha god beskyttelse av drikkevannskilder, bedre ledningsnett og knytte flest mulig private anlegg til felles vannforsyningsnett.</p>	
Delmål 2: Bruke kapasitet i utviklingsavdelingen på utviklingsoppgaver	<p>a) Ha byggeklare tomter i alle deler av kommunen</p> <p>b) Ha byggeklare næringstomter i kommunes tettsteder</p> <p>c) Ha byggeklare tomter for industri i egnede områder</p> <p>d) Ha tilstrekkelig antall gjennomgangsboliger</p> <p>e) Få god oversikt over næringslivets fremtidige behov i kommunen</p>	
Delmål 3: Ha en tilpasset, opplyst og oppdatert helhetlig ROS-analyse med tilhørende beredskapsplan.	<p>a) Skal holde seg oppdatert på ny forskning og kunnskap innenfor klima, miljø, beredskap og samfunnsikkerhet</p> <p>b) Overordnet plan for samfunnsikkerhet skal etterleves i all planlegging</p> <p>c) Kommunen skal ta hensyn til klimaendringer ved etablering av boligområder og infrastruktur</p> <p>d) Skal bidra, sammen med Statens vegvesen og fylkeskommunen, å redusere antall ulykker på hovedvegnettet.</p>	

Skal vurdere og prioritere planoppgaver i samråd med kommuneledelsen. Kommunen er i ferd med å lage en prosjektoversikt over løpende prosjekter.	Sentrale planer er knyttet til samfunnssikkerhet og arealplaner. Vedtatte prosjekter må prioriteres ut fra kapasitet og økonomisk handlingsrom
--	--

Fig. 18 Mål og strategier teknisk drift og utvikling

8 Planprosessen

8.1 Medvirkning politisk og administrativ ledelse

Kommunestyret hadde tidligere vært igjennom planmøte for planstrategi, der de arbeidet gruppevis med en SWOT-analyse. Kommunestyret ble videre utfordret på satsningsområder og gjennomgående hensyn, for å møte sentrale utfordringer, bygge på kommunens styrker, og gripe muligheter gjennom 3 planmøter (16. mars, 21. april og 6. mai). Temaer fra forrige planperiode ble gitt som forslag til utgangspunkt for diskusjon, og forble uendret. Innspill under møtene ble formodet til å formuleres som mål og strategier, for å i størst mulig grad få klare retningslinjer til arealdel og handlings- og økonomiplan.

8.2 Folkemøter og digitale innspill

Det ble lagt ut en elektronisk spørreundersøkelse på kommunens hjemmeside før sommeren 2021 (stengte 19. september). Undersøkelsen var anonym, og man fikk gi innspill på hva man var minst fornøyd med, mest fornøyd med, og hva som ville gjort Lyngen til en bedre kommune. Man fikk også si hva man mente var viktig innenfor de satsningsområdene kommunestyret hadde prioritert (næringsutvikling, boligutvikling og samferdsel), samt fikk svare på en skala (1-5) på 3 påstander, der 1 er helt uenig, og 5 er ganske enig. Påstandene var:

- Vi har et godt lokalsamfunn i Lyngen (snitt 3,77).
- Det er godt å vokse opp i Lyngen (snitt 3,94).
- Det er jobbmuligheter i Lyngen (snitt 2,97).

Av disse kom påstanden om jobbmuligheter dårligst ut, mens mange var enig i at Lyngen har et godt lokalsamfunn, og at det er godt å vokse opp i Lyngen.

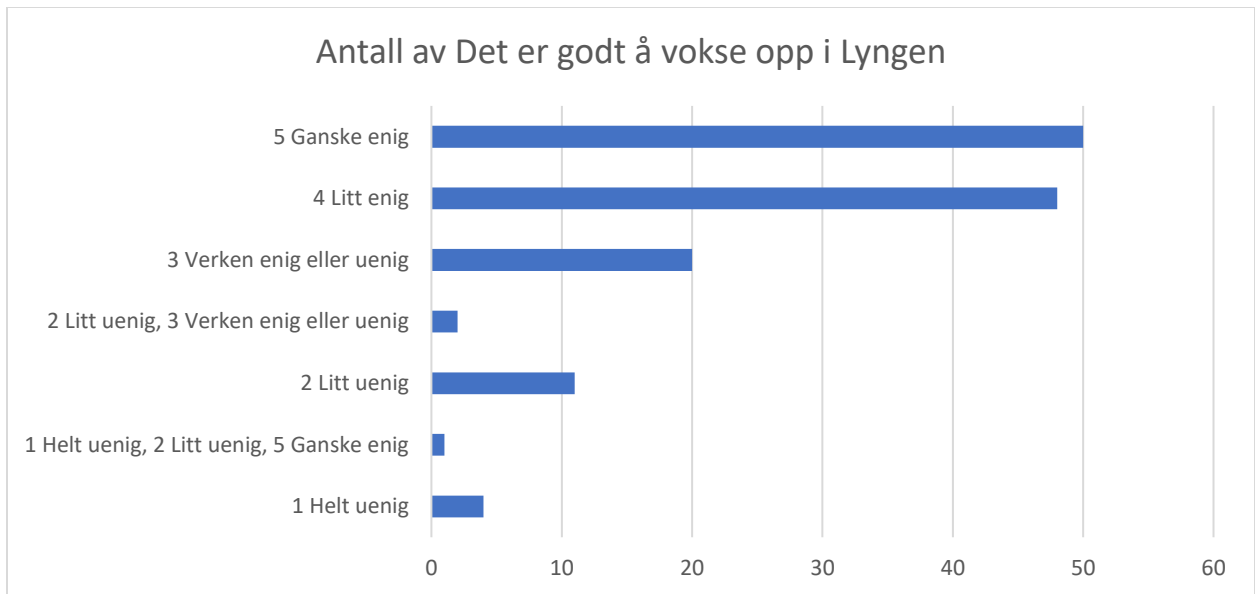

Fig. 19 Oppvekst i Lyngen

136 personer svarte på undersøkelsen, der flesteparten var mellom 36 og 66 år (81 stk), 41 personer var mellom 16 og 35, 13 personer var over 67, mens 1 person var under 16.

I undersøkelsen ble det også spurt om å beskrive Lyngen med 3 ord til noen som kom utenfra kommunen. I ordsky under ser man hva som ble mest nevnt.

Fig. 20 Ordsky spørreundersøkelse

Det ble arrangert folkemøter i forskjellige bygder rundt om i kommunen for å plukke opp lokale forskjeller og prioriteringer, samt innspill fra interesseorganisasjoner (eldre, unge, idrettslag). Møtene ble arrangert i samarbeid med grendelagene, og i hovedsak lokalisert til grendehus.

Lag/forening:	Møtedato:
• Furufalten	02.06
• Svensby	17.06
• Ungdomsrådet	23.06
• Råd for folkehelse	15.09
• Fastdalen/Koppangen	21.09
• Idrettslag	30.09
• Sør-Lenangen	30.09
• Nord-Lenangen	04.10
• Rottenvika/Lyngseidet	04.10

Diskusjonene i lag og foreninger gikk i nokså stor grad rundt de samme utfordringer som ble diskutert i kommunestyret, men med mer frihet til å komme med lokale ønsker og utfordringer. En del diskusjoner og innspill vil ikke være naturlig å ha med på et overordnet plannivå, men vil likevel være verdifulle i videre planarbeid da det gjenspeiler hva folk er opptatt av i forskjellige deler av kommunen. Innspill på tiltaksnivå spilles videre til handlings- og økonomiplan, der man ser om det er mulig å knytte de opp mot overordnede strategier. Oppsummering av de punktene som ble tatt opp på folkemøtene følger som vedlegg til planforslaget. Det har også blitt gjennomført samtaler med beiteinteresser (møte med landbruksaktører 30.09 og telefonsamtale med reindrifta 12.10). Det kom fram noen innspill, men på dette plannivået ivaretas beitenæringas interesser best i arealdelen.

8.3 Regionale myndigheter

Kommunen har mottatt innspill til planprogrammet, og sikter på å drøfte samfunnsdelen i regionalt planforum under høringsperioden. I tillegg kommer innspill gjennom formell høringsrunde, samt møter med fagmyndigheter etter behov.